

Hyvän kohtelun suunnitelma työkirja

Osaamista sijaishuoltoon –
hanke

Senni Laine ja Sanni Pietilä

22.4.2021

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Vestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Lastensuojelulaki §61b

Lastensuojelulaitosten on laadittava hyvää kohtelua koskeva suunnitelma osana omavalvontasuunnitelmaa 1.1.2020 lähtien.

Suunnitelman täytyy kuitenkin olla erillinen ja selkeä oma kokonaisuutensa, joka arvioidaan ja tarkastetaan vuosittain.

Säännös on velvoittava vain lastensuojelulaitoksille, mutta suunnitelman laatimista on hyvä harkita myös perhekodeissa ja ammatillisissa perhekodeissa, vaikka rajoitustoimenpiteitä ei näissä sijaishuoltopaikoissa voida käyttää.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Suunnitelman tulee sisältää (LsL 61b §)

- 1) toimenpiteistä lasten ikätasoisien itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi;
- 2) menettelytavoista ja 4 a §:ssä tarkoitettuista hyvästä hoidosta, kasvatuksesta sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellisesta valvonnasta ja huolenpidosta, joiden avulla sijaishuolto toteutetaan ensisijaisesti ilman tässä laissa tarkoitettuja rajoituksia;
- 3) siitä, miten rajoitusten käytön yhteydessä huolehditaan kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta;
- 4) siitä, miten palvelujen tai hoidon toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden ja muiden toimintayksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehditaan rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa;
- 5) siitä, miten tässä laissa tarkoitetut rajoitukset toteutetaan ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää;
- 6) yleisistä toimintatavoista rajoitusten käytön jälkeen;
- 7) siitä, kuinka lapsille kerrotaan heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan.

OSA 2

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Räty 2019, s 551

3 Rajoitustoimenpiteet

Tässä kohdassa käydään läpi §61 b:n kohdat 5, 6 ja 7 eli yksikössä käytössä olevat rajoitustoimenpiteet ja niiden toteuttaminen, toimintatavat rajoitusten jälkeen sekä rajoitukseen liittyvät oikeusturvakeinot ja valitusmahdollisuudet.

- Mitä rajoituksia yksikössänne voidaan käyttää?
- Miten rajoitustoimenpiteitä ennaltaehkäistään yksikössänne?
- Mikä on kasvatuksen ja rajoituksen ero?
- Ovatko säännöt rajoituksia?
- Kuka rajoituksista saa päättää? Miten päätetään? Kuka saa päätöksen? Mitä päätöksessä pitää lukea?
- Kuka on mukana jos huone tarkastetaan?
- Mitä tarkoittaa lievimmän riittävän puuttumisen periaate?
- Voidaanko lapsen ja laitoksen välillä tehdä sopimuksia esim. puhelimen käytöstä?
- Miten tilanteen jälkeen tai rajoituksen päätyttyä toimitaan?
- Mitä voit tehdä jos olet eri mieltä tapahtumista tai rajoituksen tarpeellisuudesta?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

4 Muiden lasten turvallisuus rajoitusten käytön yhteydessä

Tässä keskustelussa käydään läpi §61 b:n kohta 3

Miten yksikössänne toimitaan muiden lasten/nuorten kanssa, jos jollekin yksikössä asukkaalle täytyy tehdä

- Kiinnipito
- Lapsi/nuori käyttäytyy aggressiivisesti
- Eristäminen
- Henkilönkatsastus tai –tarkastus
- Huoneen tarkastus
- Miten asiat selvitetään muiden kanssa tapahtuman jälkeen?
- Mitkä asiat kuuluvat vaitiolovelvollisuuden piiriin ja mistä voi puhua tilanteen jälkeen muiden lasten kanssa?
- Millaisia tunteita rajoitustoimenpiteet herättävät tapahtuman nähneissä tai kuulleissa lapsissa/nuorissa?

5 Henkilökunnan tai muiden laitoksessa oleskelevien turvallisuus rajoitustoimenpiteiden yhteydessä tai väkivallan uhatessa

Tässä keskustelussa käydään läpi §61 b:n kohta 4

- Millaiset tilanteet voivat olla ohjaajille uhkaavia?
- Mikä tuo turvallisuutta ohjaajien työhön
- Miten ohjaajien/muiden työntekijöiden turvallisuudesta huolehditaan?

Hyvän kohtelun suunnitelman päivittäminen

- Laki vaatii, että on päivitettävä vuosittain
- Käytännössä voidaan esimerkiksi käsitellä yhteisökokouksessa yksi kohta kerrallaan
- Päivitettävä etenkin, jos
  - yksikössä on sääntömuutoksia
  - tulee lakimuutoksia
  - jos yksikössä on ollut pinnalla esim kiusaaminen tai joku rajoitustoimenpide
- Päivitetty/käsitelty kohta kirjattava hyvän kohtelun suunnitelmaan: päivämäärä ja missä on käsitelty, ketä oli paikalla
- Esim: Kiusaamiseen liittyviä yksikön sääntöjä tarkennettu ja käyty läpi hyvän kohtelun suunnitelma niiltä osin viikkopalaverissa 20.1.2021, paikalla ohjaajat x ja y ja osaston 1 lapset.

Ja eiku töihin!

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

